456: Çocuğa Hangi İsimler Konulabilir?

Ömer Faruk

19 Kas, 2019

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam. Erkek çocuklara "*Muhammed Zeyd*" ismi konulabilir mi?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah.

بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على رسولنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

Soruya genel bir şekilde cevap vermek istiyorum.

Öncelikle; Muslim'in *(rahimehulllah)* rivayetine göre *"Abdullah"* ve *"Abdurrahman"* isimleri Allah Teâlâ'ya en sevimli olan isimlerdir. Sahabe'den yaklaşık 300 kişinin ismi *"Abdullah"* idi.

Çocuğa şu isimleri koymak müstehabtır:

- *"Abdulkadir", "Abdulaziz"* gibi Allah Teâlâ'nın isimlerinden birinin başında *"abd (kul)"* kelimesinin bulunduğu isimler.

- Peygamber isimleri. Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* oğullarından birine *"İbrahim"*, Abdullah b. Selâm *(radiyallahu anh)'*ın oğluna da *"Yusuf"* ismini vermiştir.

Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurmuştur: *"Benim ismimle isimlenin." (Buhârî, Muslim)*

İmam Malik *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *"Mekke ehlini şöyle derlerken işittim: "İçlerinde "Muhammed" ismi bulunan hiçbir ev halkı yoktur ki muhakkak hayırla rızıklandırılmıştır." (el-Mesâlik; İbnu'l-Arabî)*

- Sahabe *(radiyallahu anhum)* ve kıyamete kadar onların yolunu takip eden ümmetin alim ve salihlerinin isimleri. Zübeyr b. Avvâm *(radiyallahu anh)* 9 çocuğunu Bedir şehitlerinden olanların isimleriyle isimlendirmiştir.

Şu isimleri koymak haramdır:

- *"el-Azîz", "er-Rahîm", "el-Kerîm"* gibi başında *"el"* takısı bulunan Allah Teâlâ'nın isimleri.

- *“Samed”, “Rahmân”, “Hâlık”, “Cebbâr”* gibi başında *“el”* takısı bulunmamakla beraber sadece Allah Teâlâ’ya has olan isimler.

- *“Abdualiyy”, “Abdulhuseyn”, “Abdulhâris”* gibi Allah Teâlâ’dan başkasının kulu anlamına gelen isimler.

- Sadece kafirlerin kullandığı isimler.

- Şeyh Bekr Ebu Zeyd *(rahimehullah) “Tesmiyetu’l-Mevlûd”* isimli kitabında *“Neriman”, “Şadi”* gibi Arapça olmayan isimler koymanın haram olduğunu belirtmiştir. Kimi ilim ehli ise kötü bir mana taşımadığı veya güzel bir manaya geldiği takdirde Arapça olmayan isimler koymakta bir sakınca görmemişlerdir.

- Kız çocuğu için melek isimleri ve *“Melek”* ismi. Zira bunda, meleklerin Allah Teâlâ’nın kızları olduğuna inanmış bazı Arap müşriklerine benzeme söz konusudur. *(Bkz: Şeyh Bekr Ebu Zeyd, a.g.e.)*

Şu isimleri koymak mekruhtur:

-Manası veya lafzı nedeniyle hoş karşılanmayan ve bu sebeple de alay konusu yapılabilecek isimler.

- Şarkıcı, artist, aktör, futbolcu isimleri.

- Bir günahı ifade eden isimler.

- Zorba ve kafir yönetici isimleri.

- Kimi alimlere göre *“Cebrail”, “Mikail”, “İsrafil”* gibi melek isimleri.

- *“Muhsin”, “Halis”, “Muhlis”* gibi nefsi tezkiye *(temize çıkarma)* anlamı ifade eden isimler. Zeynep bint Cahş *(radiyallahu anhâ)*’nın ilk ismi *“Berra (sadık, doğru dürüst)”* idi. Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*: *“Kendinizi temize çıkarmayın. Allah içinizden sadık olanları en iyi bilendir” (Muslim)* diyerek O’nun bu ismini Zeynep ismi ile değiştirmiştir.

- Yine Şeyh Bekr Ebu Zeyd adı geçen eserinde, *“İzzeddin”, “Nureddin”, “Alaeddin”, “Seyfulislam”* gibi sonunda *“din”* veya *“İslam”* kelimelerinin bulunduğu isimleri koymayı mekruh görmüştür.

- Kimi ilim ehline göre *“Taha”, “Yasin”* gibi sure isimleri. *(Taha ve Yasin isimlerinin Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-’in isimlerinden olduğu bilgisi sahih değildir. Bkz: Tuhfetu’l-Mevdûd bi Ahkâmi’l-Mevlûd, İbnu’l-Kayyim, sy: 109)*

Yukarıda geçen türden olmayan isimleri koymak ise caizdir.

Yine *“Aliyy (Ali)”, “Rahim”, “Kerim”, “Latif”, “Rauf”, “Halim”, “Kadir”* gibi hem Allah Teâlâ hem de başkaları için kullanılan isimleri Allah’a kullanıldığı anlamları kastetmeksizin koymak caizdir. *(Bkz: Tuhfetu’l-Mevdûd, sy: 88. Nitekim Hakîm b. Hizâm isminde bir sahabi vardı.)*

Haram isimlerin değiştirilmesi vacip, mekruh isimlerin değiştirilmesi müstehabtır. Bu isimler ya müstehap ya da caiz olan bir isimle değiştirilir. Nitekim Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bazı sahabilerin isimlerini değiştirmiştir.

Alimlerin ittifakıyla çocuğa isim koymada en hak sahibi olan babadır. Dolayısıyla baba ve anne isim konusunda anlaşmazlığa düşerlerse hak babanındır. Çünkü çocuk anneye değil babaya nisbet edilir, çağırılırken -örneğin- *“Abdullah oğlu (veya kızı)…”* diye çağrılır, ama -örneğin- "*Âişe oğlu (veya kızı)…”* diye çağrılmaz. Nitekim Ahzâb suresinin 5. ayetinde de buna işaret edilmiştir. Yine hadisle sabit olmuştur ki insanlar kıyamet gününde -az önceki örnekte olduğu gibi- babalarının isimleriyle çağrılacaklardır.

Çocuğa babasının isminin konulmasında bir beis yoktur. Nitekim seleften bazıları çocuklarını kendi isimleriyle isimlendirmişlerdir.

Çocuğa iki isim koymak birçok kimsenin zannettiği gibi sünnet değildir, sadece caizdir. Dolayısıyla ibadet/sevap diye çocuğa iki isim koymak bid’attır.

İbn Kayyim el-Cevziyye *(rahimehullah)* şöyle demiştir: *“8. Bölüm: Tek isimden fazla isimle isimlendirmenin caiz oluşu hakkındadır: İsim koymak ile kastedilen tanıtmak ve başkalarından ayırt etmek olunca ve bu gayenin gerçekleşmesi için tek isim koymak yeterli geldiği için tek isim koymak ile yetinmek evla olandır. Ve tıpkı bir kimseye hem isim hem künye ve hem de lakap konulabildiği gibi tek isimden fazla isimle isimlendirmek de caizdir.” (A.g.e. sy: 144)*

Nitekim Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*’in yedi çocuğu ve iki de torunu olmuş ve her birine tek isim koymuştur.

Sanırım *“Muhammed Zeyd ismi konulabilir mi”* diye sormanızın sebebi Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*’in Zeyd b. Hârise *(radiyallahu anh)*’ı evlat edinmesine matuf. Evet, Muhammed *(sallallahu aleyhi ve sellem)* Zeyd b. Hârise’yi evlat edinince Zeyd’e *“Zeyd b. Muhammed (Muhammed’in oğlu Zeyd)”* denmeye başlanmıştı. İslam’ın başında caiz olan miras, neseb, halvet/mahremler noktasında evlat edinme sonradan Ahzâb 5. ve 40.

ayetlerle haram kılınınca yine önceki gibi O'na *"Zeyd b. Hârise"* denildi.

Evvela Muhammed Zeyd ismi Muhammed'in oğlu Zeyd anlamına gelmeyip sadece bir çocuğa verilen iki isimdir. Sonra, bunun *"Muhammed'in oğlu Zeyd"* anlamını çağrıştırdığını varsaysak bile yine bu ismi vermede bir sakınca olmaz. Bunun da ötesinde Muhammed isminde babası olan Zeyd isimli birisine *"Zeyd b. Muhammed"* denilebilir. Çünkü bunun ne Efendimizin evlat edinmesiyle alakası vardır, ne de bunu nehyeden bir delil mevcut değildir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.